

MUELENAERE (DE) (*Félix*), Missionaris van Afrika (Witte Pater) (Beveren-Roeselare, 31.1.1872 — Antwerpen, 26.5.1904). Zoon van Désiré en De Gryse, Mathilde.

Na zijn humaniora-studies in het klein seminarie te Roeselare, begeeft hij zich naar het noviciaat van de Witte Paters, te Maison-Carrée (Algiers-1892). Hij wordt priester gewijd te Carthago (18 maart 1898). Na zijn eremis gecelebreerd te hebben in zijn geboortedorp, gaat hij scheep te Napels, te samen met Pater Ter Maat en Broeder Marcellinus (25 mei 1898). Te Chinde (Indische Oceaan) stappen de reizigers aan wal en reizen van daaruit, over de Zambesi- en Chire-stroom en het Nyassa-meer naar het Tanganika-meer. Te Boudewijnstad, hun bestemmingsoord, in het Vicariaat Opper-Congo, komen ze op 6 september aan. Monseigneur Roelens zendt de jonge missionaris naar Mpala, een bloeiende missiepost, om aldaar de taal en de zeden van de inboorlingen te leren kennen. 't Is te Mpala dat Pater De Muelenaere kennis maakt met Makombo, een machtig opperhoofd uit het land der Baluba, in de streek van de Lwizi-rivier (mei 1899). Een paar maanden later zal Pater De Muelenaere zelf met Broeder Marcellinus zijn schreden richten naar het land van koning Makombo — op twaalf dagreizen van Mpala — om aldaar zijn overste, Pater Claeys behulpzaam te zijn bij het stichten van de missiepost Luik Sint-Lambertus. De Lwizimissie werd aldus geheten, daar de seminaristen van Luik een deel der onkosten van die stichting betaalden. Nauwelijks te Lwizi aangekomen, moest Pater De Muelenaere tol betalen aan het tropisch klimaat. In de oogstmaand leed hij aan bloedwaterkoorts, doch herstelde in zover dat hij met zijn confraters flink kon medewerken aan de nieuwe stichting.

De Baluba van Makombo waren geen katten om zonder handschoenen aan te vatten: « een » wild, ontembaar, oorlogszuchtig volk! een » trotsch, wantrouwig, bijgeloovig volk! De Baluba's zijn menscheneters; ze doodden menschen op de grafsteden hunner voorouders... Ze » verwisselen slaven tegen geweren en buskruit » (G. Van den Bosch). Makombo was een brave man, die de missionarissen immer vriendschappelijk bejegende. Doch de hoofden van verder afgelegene dorpen en streken droegen de blanke mensen geen goed hart toe. Zo vertelt Pater De Muelenaere: « Twee jaren lang hielden wij » een oog in 't zeil. Drijmaal kwam men om ons » aan te vallen en uit het land te jagen, zelfs te » doodden. Maar God was daar, die over zijn zonen » waakte. Alhoewel de hoofdman der Balubas » volstrekt zich niet wilde laten onderwijzen, » toch wilde hij nooit meedoen in de samenwe- » ringen, die tegen ons gesmeed werden. Zelfs » werkte hij mede, als wij ons op verdediging » voorbereidden. Er dient ook gezegd dat de » Staat meermaals zijn stem te onzen voordeele » had laten hooren, en het de woestaards goed » had laten verstaan dat het bloed der zende- » lingen niet ongewroken zou blijven. Die tussen- » komst van het Congoleesch bestuur en de straf » die het eenige onzer grootste vijanden deed » ondergaan, stelden een einde aan de gedurige » bedreigingen en bracht ons eindelijk den vrede, » zoo noodzakelijk voor onze werken ».

In de maand april 1900 werd Pater De Muelenaere door Monseigneur Roelens met de stichting gelast van een tweede missie in Urualand, namelijk Lukulu H.-Hart, bij koning Kyombo Mbayo. Pater De Muelenaere komt op 2 mei te Boudewijnstad aan, om de voorbereidselen voor die nieuwe stichting te treffen. Doch de dood van Pater Claeys, overste te Lwizi (19 mei 1900) verplicht Monseigneur zijn plannen te wijzigen: aan Pater De Muelenaere wordt de opvolging van Pater Claeys, als overste te Lwizi, opgedragen. Pater Ter Maat zal hem vervangen voor de stichting op de boorden van de Lukulu.

In de meimaand 1901 werd de overste van de

Lwizi-missie door Staatsopzichter Malfeyt (*Belg. Kolon. Biographie*, III, 588) uitgenodigd naar Mbuli, een plaats aan de samenvloed van Luaba en Lukuga. Daar had kommandant Malfeyt een wijdutgestrekt kamp georganiseerd, met het doel de laatste opstandelingen en de slavenhandelaars in het Zuiden uit te roeien. Die slavenhandelaars-men heette te Behino-kwamen uit de Portugese bezittingen krijgsvorraad en vuurwapens uitwisselen voor slaven. Eens zelfs waren ze hun handel tot op twee dagreizen van de Lwizi-missie komen drijven. Hierover had Pater De Muelenaere de Belgische overheid te Mtoa (Albertstad) degelijk ingelicht.

Vergezeld van luitenant F. Paternoster (*Belg. Kolon. Biographie*, III, 670), begeeft Pater De Muelenaere zich naar Mbuli, alwaar hij uiterst vriendelijk ontvangen wordt door kommandant Malfeyt en al de officieren en ambtenaren. Gedurende acht dagen preekt hij voor de soldaten, christenen en catechumenen, van het kamp. Pater De Muelenaere is vol lof over de ernst, waarmede de kristene soldaten hun godsdienst belijden en beoefenen: « Ik houd het » voor zeker, schrijft hij, dat een missionaris veel » goed in die kampen zou kunnen doen, daar de » soldaten zoo goed gestemd zijn en de overheid » zeer geëerbiedigd is... Den volgenden Zondag » werd de kleine missie door eene zeer treffende » plechtigheid gesloten. Op bevel van den heer » Malfeyt sloeg men een klein altaar op onder » het dak eener tent en dit vóór het oefenings- » plein. Kleurige stoffen, groene palmruikers wa- » ren er de echt Afrikaansche versiering van. Te 6 » uren 's morgens, bij den klank der trompet, » kwam heel het garnizoen in uniform zich bij » afdelingen rond het oefeningsplein scharen. » De bevelhebber, omringd door zijne offi- » cieren en al de Blanken van Mboeli, » bekleedde de ereplaats vóór het altaar. Naast » het altaar knielden de christenen eerbiedig neer » en bereidden zich om tot de H. Tafel te naderen. » Ik deed de H. Mis te midden van eene diepe en » godsdienstige stilte, enkel op het oogenblik der » Consecratie onderbroken door de krachtige » stem van den bevelhebber en het gekletter der » geweren van de soldaten... Twee dagen later » verliet ik Mboeli. Bij mijne terugreis bracht ik » een bezoek aan kommandant Sannaes (*Belg. Kolon. Biographie*, II, 812). Deze brave krijgs- » man had het beste aandenken behouden van » de uitstekende betrekkingen die hij vroeger » met onze medebroeders te Mpala had. In zijn » kamp vond ik twee christenen die gretig mijne » tegenwoordigheid te nutte maakten om tot de » HH. Sacramenten te naderen ».

Bij het einde van zijn brief, maakt Pater De Muelenaere aan Monseigneur Roelens een wens over, die « meermaals en zeer dringend door » den heer Malfeyt uitgedrukt werd. Tot nu toe » hebben de opstandelingen ons belet tot in het » Noorden van het Vicariaat door te dringen. Nu » dat daar volkomen vrede heerscht, wensch die » heer zeer vurig dat wij er geloofs-zendingen » zouden richten ». 't Zal helaas! nog vijf jaar » duren eer Mgr Roelens de middelen zal hebben om die wens te vervullen. Pas in 1906 zal Pater Van der Haeghe zijn tent neerzetten bij Nyagezi en er de eerste missie in de Kivu-streek stichten.

De Lwizi-missie werd erg beproefd door de pokziekte. Koning Makombo viel er als een van de eerste slachtoffers van. Pater De Muelenaere bezocht hem herhaaldelijk en liet hem verplegen door Francisco, een van zijn christenen, die zijn taak op een zeer verstandige wijze vervulde. Stilaan liet de genade zich voelen in de ziel van de koning: hij begon te bidden met de eenvoud van een kind. Toen zijn toestand verergerde, werd hem het H. Doopsel toegediend. Bij het ter aarde bestellen van zijn stoffelijk overblijfsel, zorgde Pater De Muelenaere ervoor dat geen mensenoffers gepleegd werden — wat de gewoonte was bij de Baluba — en dat geen bijgelovige praktijken plaats vonden. Dit was overigens de wil van Makombo zelf geweest. Het relaas over deze gebeurtenissen besluit Pater De Muelenaere met de volgende bedenking: « Misschien ver-

» wondert het u in deze wilden zekere edele » gevoelens naast de gruwelijkste barbaarscheit » te vinden. Bemerkt dat onze Baluba's, die » geboekt staan als de wildste volksstammen » van Congoland, in geen deele als ontaarde » wezens moeten aanzien worden. Wat hen » tot wreedheid aandrijft is het verderf van » geest en hert, droevige vrucht van het » heidendom. Wie deze oorzaak zou wegnemen, » zou onder die ruw schors herten vinden, die » krachtig voor plicht en deugd zouden kloppen ».

« Ondertussen werd het bekeringswerk met taai ijver doorgezet en niet zonder vrucht. Enige dagen voor zijn dood gaf Pater De Muelenaere een overzicht van hetgeen te Lwizi verwezenlijkt was: « Al de hoofdmannen die » ons tegenover stonden en overal stokken in » de wielen staken om Gods werk te belemmeren, » allen werden zichtbaar door de hand des Heeren » gestraft... Menigvuldige slaven werden vrijge- » maakt, alhoewel wij bij gebrek aan hulpmidde- » len ons getal vrijkoopingen moesten beperken. » Vele kinderen werden instervensgevaargedoopt. » Onze scholen worden wel bezocht en onze » invloed beheerscht het gansche land, heinde en » verre. De eerstelingen der Baluba's na vier » jaren zorgvuldige voorbereiding, worden nu tot » het Doopsel toegelaten. Gij zult het hooren: » heel de streek van Sint Lambrechts zal voor » Christus en voor de H. Kerk gewonnen zijn! » Wacht maar totdat ik terugkeer! ».

Zo luide, vol optimisme en zoete hoop, de verklaring door Pater De Muelenaere afgelegd in zijn ziekenkamer der Keizerstraat, te Antwerpen. Uitgeput door vier jaren rusteloze arbeid, was de moedige missionaris aangetast geweest door malaria-koorts: « Monseigneur Roelens riep » den afgematten missionaris naar Boudewijn- » stad, waar hijzelf hem gedurende drie maanden » alle mogelijke zorgen toedroeg. Daar had hij het » geluk de plechtige inhuldiging van de kerk van » Boudewijnstad bij te wonen (25 november » 1903). Maar hij beterde niet. De Apostolische » Vicaris zond hem naar België (januari 1904), » in de hoop dat de verfrissende lucht van de » geboortestreek hem zou herstellen » (G. Van den Bosch).

Pater De Muelenaere kwam te Antwerpen aan in de eerste dagen van mei 1904. Hij werd opgenomen in het missiehuis van de Witte Paters, Keizerstraat, te Antwerpen. In weerwil van de beste zorgen die hem besteed werden, overleed hij aldaar op 26 mei 1904.

Zijn stoffelijk overschot rust op het kerkhof van Deurne.

12 december 1953.
P. M. Vanneste.

Zijn geschriften. — *Te Mpala*, Maandschrift der Witte Paters, Jaargang, 1899, blz. 209. — *Beszoek van koning Makombo te Mpala*, *Idem.*, 1899, blz. 309. — *Reis naar Mboeli*, *Idem.*, 1902, blz. 237. — *Einde van Makombo*, *Idem.*, 1902, blz. 373. — *God waakt over zijn zendingen*, *Idem.*, 1903, blz. 55. G. Van den Bosch, *Lijkrede van Pater F. De Muelenaere*, *Idem.*, 1904, blz. 214.